

K/S - MODELLEN

- Faglig-teoretiske premisser -

Av

Per Ove Røkholt

ORGANISASJON

Perspektiver, metaforer, modeller

Mennesket er et «modellstyrt dyr»

- Psykologisk behov for å forstå / «ha kontroll»
- Behov for praktisk effektivitet

Modellene er forenkla forestillinger om komplekse fenomener
Modellene er lærte / erfaringsbaserte

Metaforer som perspektivmodeller av fenomenet

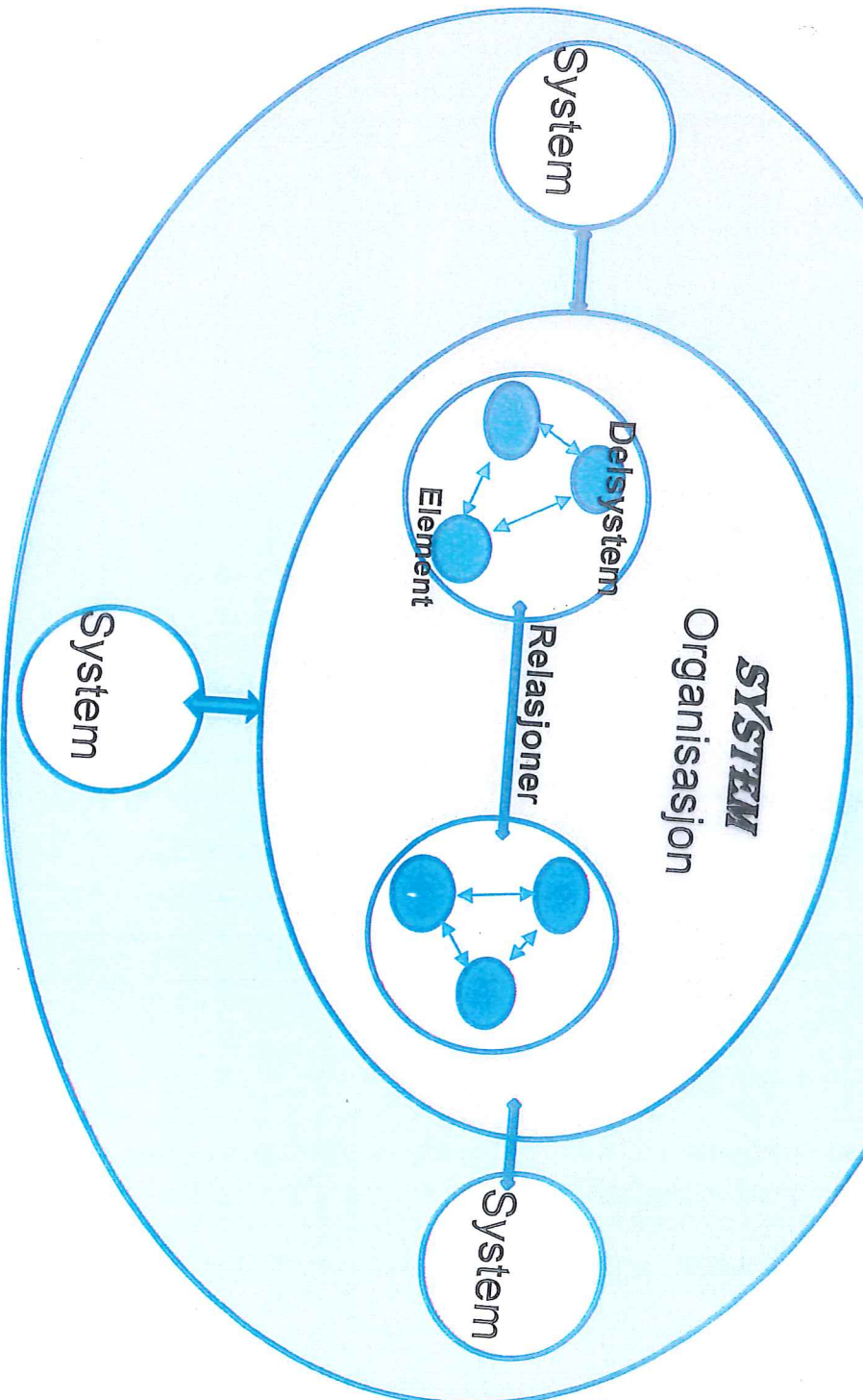
«Organisasjon»

- Metafor er et bilde (modell) av et kjent fenomen, som oppleves fruktbart for å forstå et annet fenomen (f.eks. «organisasjon»)
 - Organisasjonsmetaforer:
 - Maskin, hjerne, fengsel, sosialt fellesskap /kultur, målsøkende og selvkorrigerende teknologiske system, **BIOLOGISK ORGANISME, SOSIALT SYSTEM**

«Gode og dårlige metaforer (modeller) ??

ORGANISASJON som SYSTEMMODEL

OMGIVELSER Handlingsmiljø

ORGANISASJONER I SYSTEMTEORETISK PERSPEKTIV

ORGANISASJONER ER MÅLRETTE, ÅPNE OG ADAPTIVE SYSTEMER

1. BEVISST MÅLRETTE: Etablert og bygd opp (strukturent) med sikte på å realiser visse verdier. Evne til bevisst å velge mål (ønsket fremtidig tilstand)
2. ÅPNE: Avhengig av ressurstilførsel fra omgivelsene, og dermed gjensidig avhengighet til andre systemer i handlingsmiljøet

3. ADAPTIVE

Evne til å motta, lagre, bearbeid og benytte informasjon

Evne til å reagere på endringer med tilpasning: Korrigere avvik fra de mål en søker å realisere ved å endre egen struktur og atferd

ORGANISASJON: SOSIALE ENHETER (FELLESSKAP) SOM ER BEVISST ETABLERT OG
TILFORMET FOR Å REALISERE VISSE VERDIER

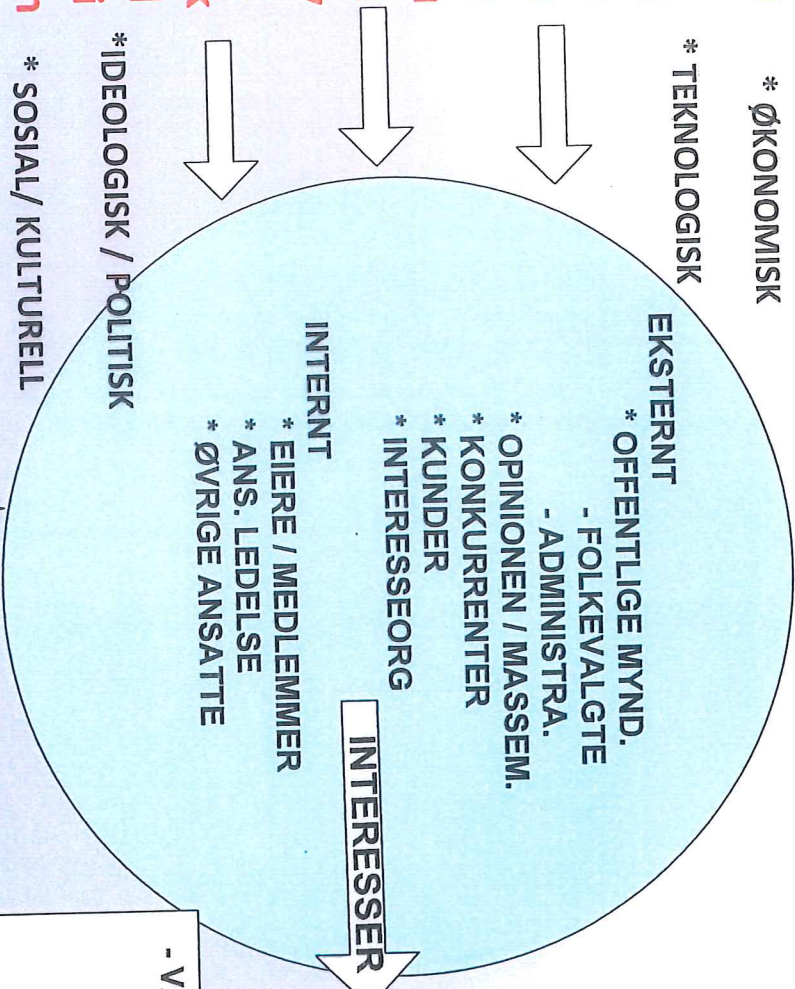
K/S – MODELLEN

Fagligteoretiske premisser

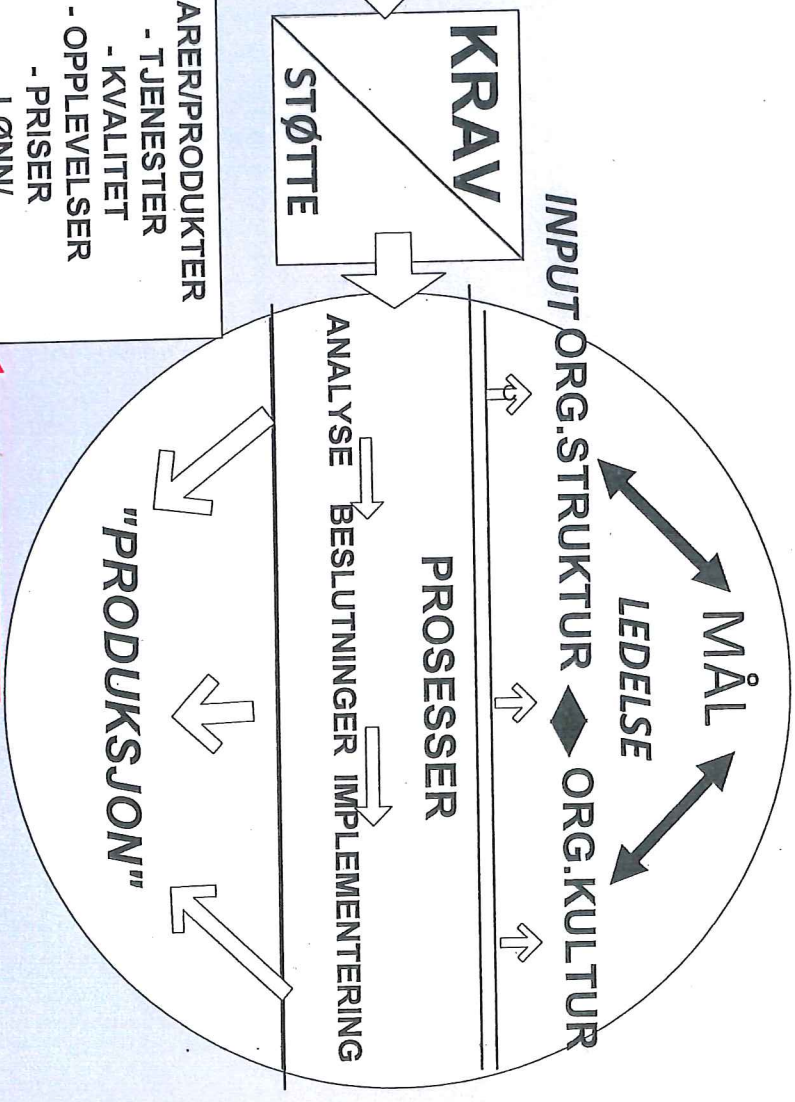
- Organisasjoner er avhengig av ressurser som andre (aktører i handlingsmiljøet)kontrollerer (avhengighet / maktteori)
- Overlevelse på sikt betinger at ressurstilgangen minst tilsvarer ressursforbruket (systemteori: «Fysikkteori: «entropi», økonomisk teori)
- Ressurstilgangen er knyttet til å tilfredsstille krav /forventninger (bytteteori)
- Handlingsmiljøet er dynamisk, - krav / forventninger endrer seg
- Organisasjoner har evnen til å tilpasse seg (endre "output") gjennom intern omstrukturering, og påvirkning av handlingsmiljøet (systemteori)
- Det er ikke mulig å tilfredsstille alle krav og forventninger, - prioritering /strategiske valg er nødvendig. De faktiske makt- / avhengighetsforholdene spiller sentral rolle (avhengighet / maktteori)
- Unik kompetanse – nisje i et konkurranseystem (økologisk tilpasning)
- Modellen problematiserer ikke organisasjonsinterne sosiologiske, psykologiske, kulturelle eller etiske spørsmål !!

GENERELL TILPASNINGSMODELL

HANDLINGSMILJØ

ORGANISASJON

REKLAME
LOBBYING
PUBLIC RELATIONS

- VARER/PRODUKTER
- TJENESTER
- KVALITET
- OPLEVELSELER
- PRISER
- LØNN/
ARBEIDSFORHOLD
- ARBEIDSPLASSELER
- POLITIKK
- STRUKTUR
- ANDRE
SAMFUNNSVERDIER

OUTPUT

"PRODUKSJON"

MODELLENS FAGLIG-TEORETISKE PERSPEKTIVER OG PREMISER

- Input – output modell: Krav – tilpasning – resultat (produksjon)
- Systemteori: Evne til informasjonsinnhenting – intern omstrukturering – tilpasning
- Maktteori: Bytte av kontroll
- Økonomisk teori: Ressurstilgang – ressursforbruk
- Økologisk teori: Økologisk (nisje-) tilpasning i konkurransesituasjon

NMBU utdanningsstrategisk tilpasning (Generell tilpasningsmodell)

